

Langt fra utbrent – klar for to nye år

Carl Christian Blich hadde ikke tenkt å stille til gjenvalg etter fire år som NTFs president. Men det var før politikere fra så å si alle partier begynte å snakke om full tryggedekning. Da våknet engasjementet på nytt, forteller han, og nå snakker han seg varm om saker han brenner for, ikke minst om hvor viktig det er at tannlegestanden står samlet i alle debatter.

-Du hadde tenkt å gi deg, hva fikk deg til å ombestemme deg?

- Min første snutanke kom i juni under Samfunnsodontologisk forum på Røros. Der snakket mange politikere om full tryggedekning av tannhelsetjenester. Ikke bare SV og Frp, men Høyre også, og Krf var heller ikke uinteressert. Jeg syntes det var mye som varslet om en større organisasjonsendring i tannhelsetjenesten fremover. En relativt stor sak, vil jeg si, og mitt engasjement fikk et nytt kick. Da visepresidenten valgte å ikke stille som presidentkandidat, var det åpent for at jeg kunne meddele valgkomiteen at jeg var klar for to nye år. Noe jeg også anser som hensiktsmessig for kontinuiteten i hovedstyrets arbeid.

- Hva gjør det nye hovedstyret med trygdesaken?

- Statsbudsjettet har gitt tre millioner til en utredning. Mandatet for denne er ikke fullt så vidt som jeg så for meg, men i løpet av et år kommer utvalget med en innstilling. Samtidig ser jeg at de politiske uttalelsene fra i sommer nylig er blitt revitalisert gjennom oppslag i Kanal 24. Vi merker også at det er flere andre medier som holder saken varm, og tror at dette kan bli en sak som presses mot politikerne frem mot valget i 2005. Og dette er faktisk noe politikerne kan bestemme seg for å enes om, enten nokså raskt eller som resultat av en lang prosess. Uansett om

NTFs president Carl Christian Blich bestemte seg for å ta gjenvalg da politikerne begynte å snakke unisont om full tryggedekning av tannhelsetjenester og visepresidenten på samme tid besluttet å trekke seg fra presidentvalget. Foto: Gudrun Sangnes.

det blir en omlegging eller ikke, må vi i NTFs hovedstyre gå nøye igjennom konsekvensene av en eventuell endring, for pasientene, for samfunnet og for våre medlemmer. Her kan det bli elementer av styring av tannlegestanden og dette må vi nøye vurdere konsekvensene av før vi tar stilling.

- Hva gjør du eller dere for å påvirke den politiske prosessen?

- Når det gjelder påvirkningsarbeid overfor politikerne, har jeg et mandat fra representantskapet i 2002, der man vedtok å ikke arbeide for full tryggedekning for alle. I stedet gikk man inn for en forenkling av det eksisterende systemet, slik at det blir mindre byråkratisk. Samtidig er vi åpne for å inkludere eventuelle nye grupper. Det vi har basert oss på i dette vedtaket, er tallmaterialet som sier at 75 prosent av befolkningen ikke har over 1 500 kroner i utgifter til tannhelse, mens seks til

åtte prosent har store kostnader. Det er grunnen til at vi ønsker å være selektive og gi støtte til dem som trenger det mest.

- Er du fornøyd med det nye hovedstyrets sammensetning?

- Det sittende hovedstyre består av noen som har vært med lenge og som kjenner arbeidsformene, mens andre er kommet inn nå i kraft av sitt engasjement og sine innspill i ulike sammenhenger. I utgangspunktet er det en gunstig sammensetning, og det ser ut til å være en kreativ gjeng som det kan komme mye ut av. Det første møtet vi hadde nå i januar var konstruktivt. Samtidig har vi forskjellige utgangspunkt, og dermed kan det bli en utfordring å få folk til å «gå i takt». Og dette sier jeg like mye med tanke på medlemmer som grupperer seg i nye foreninger. Vi er bare fire tusen tannleger her i landet, og vi må huske på at vi ikke

har daglig spalteplass i avisene og ei heller politikerne i tale døgnet rundt. For at vi skal få gjennomslag må vi stå samlet når vi har landet på noe som vi er mer eller mindre enige om. Etter at vi har hatt våre kreative og fargerike diskusjoner, som selvsagt foregår under full takhøyde, der alle skal få si sitt. Poenget mitt er at en splittet tannlegestand kan overstyres. Vi må derfor ha én kanal der vi henvender oss til samfunnet rundt oss, og der må vi samle oss om de standpunkter som skal formidles. I NTF kan vi ikke drive med filialvirksomhet fra enkeltindivider eller interessegrupper. Da taper vi i det lange løp.

– Hva er hovedoppgavene til det nåværende hovedstyret?

– Jeg ser det som vår oppgave å se langt fremover, og ta inn over oss de store systemforandringene som kan komme og som vil kunne gripe inn i den enkeltes hverdag. Samtidig skal vi være opptatt av hverdagsproblemene. Der har vi momssaken for eksempel. Og jeg gjentar gjerne at vi fortsatt går inn for et bransjefritak. Forslaget som vi venter på fra finansdepartementet blir neppe slik. Derfor har vi en vei å gå der. Videre er det slik at NTF skal ivareta alle tannlegers interesser, enten man driver solopraksis eller jobber i større enheter. Vi skal arbeide med tanke på både leietakere, ansatte og små, mellomstore og store eiere. Og selvsagt alle som jobber i offentlig sektor. De sistnevnte har et godt apparat, og jeg ser derfor privat sektor som en større utfordring. Der er vi i en situasjon hvor vi trenger å skaffe oss mer informasjon. Og det er en oppgave både for NTFs sekretariat og hovedstyre. Hovedstyret ønsker å ta lærdom av de telefoner som kommer til sekretariatet, for å kjenne problemene på pulsen. Vi ønsker at sekretariatet skal fange opp og bringe videre til hovedstyret når man skjønner at de svarene en er nødt til å gi faller i dårlig jord. Vi ønsker å bli mer lydhøre overfor alle våre medlemmer som ringer inn til foreningen mellom to pasienter, og ikke liker det svaret de får – fordi loven er slik. Hvis man skal endre noe som ligger hjemlet i lov eller forskrift krever det tid, kontinuitet og troverdighet i forhold til dem man ønsker å påvirke. Det er ikke bare å snu seg rundt og handle, slik mange tannleger er vant til fra sitt daglige virke, og slik man gjerne skulle ønske det var. Mange ting tar flere år. Jeg bare nevner som ett

eksempel arbeidet med rettighetene til gravide selvstendig næringsdrivende. Mange av de som har vært opptatt av den saken er nærmest bestemødre nå. Men nå håper vi på en bedring i situasjonen mens vi venter på Barne- og familieministerens utspill som var varslet å komme nå i februar.

– Hvilke andre aktuelle saker er du opptatt av?

– I forbindelse med kompetansekravene som er satt i forhold til trygde- og refusjon, er det dukket opp en sammenslutning av tannleger som jeg har forståelse for. De mener de har kompetansen som skal til for å utføre tannlegearbeid på trygdens regning, men ved et pennestrøk er de nå nektet å utføre dette arbeidet. Jeg mener vi med dette har fått en distriktsfiendtlig ordning, og jeg ser det i sammenheng med NTFs syn på antall spesialiteter og spesialister.

I dag er færre enn ni prosent av tannlegene spesialister. Dette forholdet ønsker vi i utgangspunktet ikke å endre. Men det vi trenger å gjøre noe med, er fordelingen av spesialistkompetansen i Norge. Derfor ønsker vi gode kompetansesentre, der spesialistene kan bidra i etterutdanningen av allmennpraktikerne. Og der spesialisten i større grad er rådgiver og er med på å gjøre det rette valget, men ikke nødvendigvis er den som utfører behandlingen.

Med denne spesialistrollen trenger vi et visst antall spesialister i hver region. Av hensyn til befolkningen som ikke vil kunne se forskjell på en spesialist og en spesialutdannet tannlege, går vi fortsatt inn for syv kliniske spesialiteter, med opprettelse av endodonti, protetikk og kjeve- og ansiktsradiologi som spesialiteter i tillegg til de fire eksisterende periodonti, pedodonti, kjeveortopedi og oral kirurgi og medisin.

Vi går inn for desentralisert spesialistutdanning for å stimulere til at de spesialister vi får rekrutteres fra og tilbake til alle helseregioner. Det er nå vi kan og må gjøre grepene, i det mange av dagens spesialister står i ferd med å pensjoneres.

– Har du flere langsiktige tanker?

– Ja. Det er viktig for hovedstyret og meg å få formidlet hele tankerekken i det vi gjør, for vi har ofte både ti og tyve års perspektiv i det vi driver med. I tillegg til det jeg har sagt om spesialistene er det viktig å få frem det vi tenker om tannpleierne og deres rolle.

Mange tannleger vil kanskje mene at vi lar spesialistene spise seg ned i deres oppgaver ovenfra, mens vi lar tannpleierne spise seg opp nedenfra. Og at allmennpraktikeren blir borte. Det sier jeg bestemt nei til. Som sagt ønsker vi ikke å øke antallet spesialister, men heller å øke kompetansen til allmennpraktikeren. Samtidig mener vi at tannpleierne bør ta en del av oppgavene som allmennpraktikerne strengt tatt er overkvalifisert til. Med dette øker allmennpraktikerens status. Hvis vi står igjen som tannpleiere fordi vi ikke var villige til å gi fra oss de oppgavene, vil vårt forhandlingskort bli svekket. Vi skal heller si fra oss det vi er overkvalifisert til og bli bedre allmennpraktikere. Etter min mening er allmennpraktikeren ryggraden i tannhelsesystemet, og jeg vil at det om 20 år skal være mulig å forhandle på vegne av en etterspurt yrkesgruppe som ikke har vannet ut sin kompetanse. Dette er grunnen til at vi opprettholder gode forbindelser til tannpleierne og deres utdanningssteder og engasjerer oss i spesialistene og deres utdanning.

– Hva med din egen utdanning. Jeg hører du går på TSE-kurs for tiden?

– Ja. For meg er det naturlig med en systematisk og obligatorisk etterutdanning av tannleger – obligatorisk i våre egne hoder. Jeg har tro på målsettingen om en fleksibel etterutdanning tuftet på TSE, som må få gått seg til og bli overkommelig, og som skal ligge i bunnen for de kompetansekravene vi stiller. Kompetansekrav skal vi finne oss i, så lenge vi har laget systemet selv. Men som organisasjon skal vi ikke påtvinge oss noe som ikke myndighetene har påtvunget oss. Vi skal ikke legge sten til byrden for våre medlemmer. Men pålegger vi oss etterutdanningen selv, trenger ikke myndighetene tenke på det.

– Hvor langt er du kommet om to år?

– Dette er politikk alt sammen. Jeg ønsker å arbeide hardt og seriøst for å bli trodd av politikerne. Kan hende får vi bare til noe av det vi går inn for. Men alternativet er å gjøre ingenting og håpe at alt blir som det var i går. Det eneste som er helt sikkert er at det blir det i hvert fall ikke, sier Carl Christian Blich, som nesten ikke er til å stoppe og som snakker seg nærmest rødglødende – uten å gå på tomgang så vidt vi kan merke.

Ellen Beate Dyvi